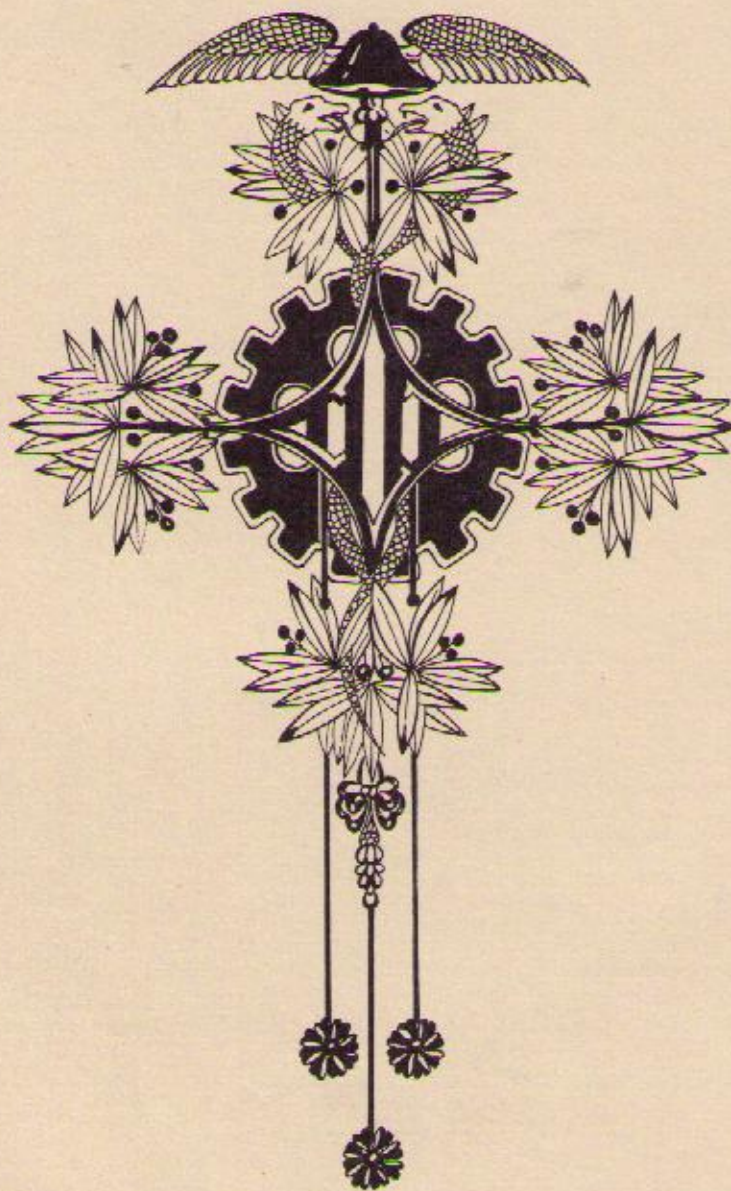

ACCIÓ

DEL CENTRE AUTONOMISTA DE DEPENDENTS
DEL COMERÇ I DE LA INDÚSTRIA
(ENTITAT OBRERA)

Barcelona, desembre de 1988

ACCIÓ

DEL CENTRE AUTONOMISTA
DE DEPENDENTS DEL
COMERC I DE LA
INDÚSTRIA

Rda. de la Universitat, 7, 6è, 3.ª
Tel. 318 14 09
08007 BARCELONA

SUMARI: _____

Editorial

Record Històric. 1 i 2

Consell Directiu

Crida. 3

Opinió

El Monument: Una exigència. 4

Aquest és un suplement extraordinari d'ACCIÓ que editem com a primera presa de contacte abans d'iniciar una nova etapa del Butlletí del Centre, prevista per molt aviat.

Maig del 1987

BIBLIOTECA:

Ja disposem d'un bon nombre de títols, a disposició de tots els socis. Mentre gestionem la localització i recuperació dels nostres 10.000 volums que ens foren arrabassats.

Sempre sereu benvinguts al nostre local provisional.

EDITORIAL

RECORD HISTÒRIC

El CENTRE AUTONOMISTA DE DEPENDENTS DEL COMERC I DE LA INDÚSTRIA (CADCI) va néixer el 15 de març del 1903 en uns esquifits baixos del carrer de la Bòria.

En el primer article dels estatuts s'autoqualificava "entitat obrera", que té per objecte el millorament moral i material dels individus de la seva classe i la propagació dels principis "autonomistes".

A mesura que el nombre de socis va anar creixent, va haver de canviar de locals, primer al carrer de la Palla, després al de San Pere de Monjuïc i més tard al carrer Comtal núm. 35, on ocupava els baixos i el primer pis. El CADCI enfortí les cinc poderoses seccions en que és dividia la seva activitat: Organització i Treball, Propaganda Autonomista, Educació i Instrucció, Esports i Excursions i Socors Mutus.

Per l'agost del 1908 apareixia el primer número del Butlletí del Centre, que portava el títol d'ACCIÓ. Dels 446 socis que hi havia el 1904 va passar a 1648 el 1910.

La Secció d'Educació i Instrucció, va promoure les famoses Escoles Mercantils Catalanes, que varen aconseguir un prestigi únic per la qualitat de l'ensenyament que s'hi donava. La d'Organització i Treball arrangerava els dependents en gremis, sistematitzava una incipient Borsa de Treball i promovia campanyes en favor del treball intensiu, el repòs dominical i el tancament dels establiments a les 8 del vespre. Així mateix és digne de resenyar l'organització de la primera Assemblea Nacional de dependents amb la participació de més de quinze entitats de tot Catalunya.

Per la seva banda la Secció de Propaganda Autonomista, pro-

movia un reguitzell d'activitats cíviques com la Festa d'Infants i Flors, l'Onze de Setembre, l'Aplec de la Sardana. No hi havia activitat pública on el CADCI, a través d'aquesta secció, no hi fos present.

També l'activitat esportiva del Centre és admirable. La Secció d'Esports i Excursions anava ampliant les possibilitats al gimnàs i al futbol, arribant l'any 1913 a donar un dels passos més decisius, l'adquisició de l'edifici surant del Reial Club Marítim de Barcelona, que es convertia, tot seguit, en el popular Club de Mar.

Per fi, la Secció de Socors Mutus creava una mutualitat completíssima que en aquells moments era ja la més important de Catalunya.

El 16 de novembre del 1913 es va comprar la casa de la Rambla de Santa Mònica núm. 25, avui núm. 10, mitjançant una hipoteca sobre la mateixa finca, que concedí la Caixa d'Estalvis.

El CADCI seguint una constant molt acusada en el moviment obrer català, sentí profundament la necessitat de millorar la formació, els coneixements, en definitiva, la cultura dels treballadors.

La seva acció, en aquest aspecte queda perfilada en l'obra de les escoles que aspiraven a crear unes bases de formació que permetessin al treballador de sentir-se capacitat per lluitar seriosament, sense aventurisme, per un progrés i justícia social.

El gener del 1914 el CADCI inaugura al port de Barcelona el Club de Mar. Fins aleshores l'esport nàutic havia estat considerat aristocràtic i lluny de les possibilitats dels treballadors.

Es impossible ressenyar totes les activitats importants que el CADCI organitzà en el període 1903-1923, que correspon a la primera etapa d'aquesta Institució.

Durant la dictadura del general Primo de Rivera (setembre 1923-gener 1930) el CADCI fou objecte d'una dura persecució. En un principi els directius foren empresonats, els locals diverses vegades registrats i per fi el 6 de novembre del 1926 fou nomenada, per Reial Ordre, una nova junta integrada per elements del Sindicat Lliure.

El pas dels homes del Sindicat Lliure pel Centre fou desastrós, des de tots els punts de vista. El nombre de socis va passar dels 9893 que hi havia el setembre del 1923 a 3839 el febrer del 1931. Econòmicament les pèrdues foren quantioses, el Centre practicament quedà sense un cèntim, fins i tot sense mobles.

El CADCI en la segona etapa que comprèn des del 1923 fins al 1939, manifestà una tendència progressiva a l'actuació sindical. Sense oblidar cap de les activitats del període anterior i per tant no ha d'estranyar l'homenatge que el nostre Centre organitzà a la memòria d'en Francesc Layret el 30 de novembre del 1932 i que constitueix una mostra d'aquesta evolució.

A partir del 1931 el nombre de socis va tornar a créixer, les activitats es multiplicaven, les seccions tornaven a engegar, els antics quadres tornaven.

Entre les iniciatives llançades pel Centre que produïren un gran impacte cal esmentar la manifestació convocada el 24 d'abril del 1932 per a recolzar l'Estatut d'Autonomia, que aleshores s'estava debatent a Madrid i que per fi fou aprovat el 9 de setembre del mateix any. La manifestació que va recórrer el centre de la ciutat aplegà unes 200.000 persones.

A finals del 1933 es va formar un front únic mercantil que empenygué la primera vaga realment

important, pròdiga en incidents i que per fi aconseguí la victòria pels dependents.

Arran de la crisi provocada per l'aprovació per part del Govern de la Generalitat de la Llei de Contractes de Conreu es plantejà una crisi política amb el Govern de Madrid, que donà lloc el 6 d'octubre del 1934 a una sèrie de combats en diferents indrets. El CADCI fou un dels edificis bombardejats per les tropes en haver-s'hi fet forts diversos grups.

De resultes dels fets del 6 d'octubre del 1934, el CADCI fou clausurat i alguns dels seus membres, com el President Jaume Cardús, detinguts. El bombardej del que fou objecte el Centre, ocasionà la mort de Jaume Compte, Manuel González Alba i Amadeu Bardina, així com diversos ferits.

La lluita i la repressió posterior, causaren pèrdues importants en les dependències. La Federació d'Empleats i Tècnics de la Indústria de Catalunya, que habitualment ocupava el segon pis de l'edifici del CADCI, van haver d'instalar-se provisionalment en un altre local i la seva documentació fou saquejada.

Al febrer de l'any 1936 al guanyar les eleccions el Front Popular i a l'haver estat elegit diputat al Parlament Espanyol en Pere Aznar, Cap de la minoria de l'oposició que s'havia format a l'any 1934, un grup de socis anaren a fer-se càrrec novament del local.

Hi havia una biblioteca amb uns 10.000 llibres.

Al mes de març es feren noves eleccions i els companys elegits, no varen poder portar a cap el programa que tenien previst degut a l'aixecament de juliol del 1936.

El 19 de juliol del 1936 els homes del CADCI férem front,

units a tot el poble català, a l'exèrcit feixista que es va sublevar i, un cop dominat a Catalunya, vàrem sortir cap als fronts de guerra de les Illes i d'Aragó, cadascú enquadrat a les milícies de llur partit i, després, integrats a l'Exèrcit Popular. Una bona quantitat de socis del CADCI tingueren la responsabilitat de càrrecs militars o polítics.

Foren nombrosos els socis del CADCI morts a la guerra i, altres, perseguits, empresonats i condemnats.

El CADCI va ésser ocupat per l'exèrcit i tots els bens usurpats o destruïts.

Restava una gran quantitat de socis supervivents escampats a les presons, a l'exili, en altres llocs de residència, etc.

La clandestinitat del CADCI va ésser assumida pel company Joan Fernández i Pasqual, qui mantingué contactes amb el darrer president Juliachs i amb totes les persones segures, inclosos alguns que havien actuat a la resistència.

El dia 24 d'abril del 1979 es va celebrar l'assemblea de reconstituïció, iniciant-se les activitats per a la recuperació dels bens de l'entitat, reagrupament dels antics socis i per a aconseguir la normalitat del Centre, que només serà autèntica quan disposem de totes les seccions funcionant al nostre edifici i d'un nombre de socis nous ben important que puguin gaudir de l'arma tant poderosa que és el CADCI per a la promoció cultural, social i política.

Hem de tancar aquest RECORD fent memòria de tots els socis del CADCI desapareguts, en qualsevol circumstància. Més recentment: els Presidents Juliachs, Fernández i Pujol i els socis Carbonell, Sarsanedas, ...

EL C.A.D.C.I. "CENTRE" EN MARXA

CRIDA: ALS TREBALLADORS DEL COMERÇ i DEPENDENTS DE LA INDÚSTRIA
AL POBLE DE CATALUNYA
A LES ORGANITZACIONS SINDICALS
ALS PARTITS POLÍTICS

Els companys que hem acceptat l'honor, la responsabilitat i el deure que ens va atorgar l'assemblea de reconstitució del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria (CADCI) tenim plena consciència del compromís adquirit, coneixem les dimensions de la tasca que emprenem i sabem que haurem de lluitar amb grans dificultats, de tota mena, però ens esperonen els gloriosos antecedents d'aquells homes que ens precediren, que foren capaços d'enlairar-lo per damunt de tot i fins de morir defensant-lo. També ens estimula el suport que esperem i demanem a toda la classe social representada, al poble català i a les organitzacions sindicals i partits polítics catalans.

En aquesta nova etapa, volem aconseguir a casa nostra el funcionament total de les seccions, adequant-les a la realitat actual i a les previsions socials i polítiques de Catalunya.

Volem ser, com sempre, a la primera renglera dels lluitadors per l'autogovern de la Nació Catalana... volem l'elevació de la cultura, de la salut, de l'economia, de la tècnica professional, de la dignitat i dels drets socials de tota la classe mercantil... volem promoure el cooperativisme i promocionar estudis per a la creació de macro-empreses comercials catalanes, enfront del colonialisme econòmic que representen els grans centres de distribució i detall instaurats pel capitalisme estrany... volem que a les estructures del comerç i de la indústria catalana hi sigui integrada una dependència progressista, capacitada i respectada que depengui només de la seva "categoria professional" i no dels capricis d'altri, sigui persona o estat... volem que els socis del CADCI tornin a gaudir dels seus bens socials que els foren arrabassats primer per la dictadura i ara, sembla ser, pel govern de Madrid, i que són un patrimoni que hem de recuperar. Al reprendre el camí, amb tota la força moral que li dona la seva història, el CADCI us reclama a tots els dependents del comerç i de la indústria que prengueu consciència de la vostra classe i del vostre origen, que assumiu els deures que us corresponen i hi participeu amb tota la força que us dona el dret que teniu de ser ciutadans de primera i homes lliures d'un poble lliure.

La tasca ja s'ha endegat. Ara, cal molta col.laboració.

Veniu al Centre, aplegueu-vos amb nosaltres i entre tots farem del CADCI la força capaç de dur a terme la construcció de la nostra societat en un sentit autènticament català i alhora modern, progressiu i just.

PER CATALUNYA I PER A CATALUNYA

La Junta Directiva del

CENTRE AUTONOMISTA DE DEPENDENTS
DEL COMERÇ I DE LA INDÚSTRIA

EL MONUMENT: UNA EXIGÈNCIA

El company Domènec Latorre i Soler era un home del CADCI. Sempre capdavanter en les accions organitzades pel Centre en defensa de la llibertat de Catalunya i dels drets de classe rebé moltes escomeses i detencions. Era un separatista. Aquests atributs i la seva trajectòria motivaren que fos assassinat per les forces feixistes, éssent afusellat el dia 6 d'agost del 1939, al Camp de la Bota, com tants.

Em Domènec Latorre mereix un record. I, recordant-lo, esmentarem un article que va publicar el dia 27 de desembre del 1933 sota el títol: HA MORT EN MACIÀ. En aquell article, amb les llàgrimes als ulls, feia un repàs a les vivències de quinze anys de lluita a les ordres i al costat de Francesc Macià. Els darrers paràgrafs deien:

“¿Sabràn ésser fermes catalanistes, tots els qui En Macià féu donar-los uns càrrecs públics demanats i elegits per ell al poble català?”

¿Sabràn defensar la nostra Pàtria esclava els qui es feren catalanistes republicans des de la caiguda de la dictadura?”

¿Es deixaran els personalismes i les ambicions particulars?”

¿Es farà la unió sagrada de tots els catalans per la nostra llibertat?”

La Pàtria ho exigeix, per la Glòria de Francesc Macià, per la llibertat de Catalunya”.

Ha passat més de mig segle

des de les preguntes del màrtir Latorre i ens fa esgarrifança pensar que el seu sentit no ha perdut del tot vigència. Malgrat el que hem sofert individual i col·lectivament com a poble de la Nació Catalana, malgrat les persecucions, imposicions, dificultats i tota mena d'entrebancs a la nostra expansió nacional, hi ha uns valors atàvics que es duen al moll dels ossos de la nostra identitat, aquells que ens fan ésser com som, essència de la intransigència enfront de l'opressió que ens vol transformar o destruir com a poble concret de característiques singulars, diguem-ne raça.

I sembla que la fidelitat als valors cabdals que ens haurien de personalitzar resta adormida en molts catalans, dirigents i dels altres, perquè després de més de deu anys de tenir una certa democràcia, autonomia amb estatut i funcionament del Parlament Català encara NO HEM ESTAT CAPAÇOS D'ERIGIR EL MONUMENT NACIONAL A FRANCESC MACIÀ al bell mig de la Plaça de Catalunya com a símbol de la Nació.

No sabem que en diria, avui. En Domènec Latorre. Nosaltres, actualitzarem les seves preguntes:

¿Saben ésser fermes nacionalistes tots els que tenen càrrecs públics elegits pel poble català? I són dignes de Macià, que va obrir camins de llibertat per a Catalunya?”

¿Sabràn tots defensar la nos-

tra Pàtria esclava els qui es feren catalanistes actius arran de la mort del dictador?”

¿Es deixaran els personalismes i les ambicions particulars i de partit?”

¿Es farà la unió sagrada de tots els catalans per la nostra llibertat?”

... per la Glòria de Francesc Macià s'han fet molts esforços, darrerament s'ha escrit molt, per molta gent davant la inhibició de les institucions compromeses a aixecar el monument. Ara hi afegim la veu llunyana d'un membre del CADCI mort per la llibertat que exigia unitat en nom de la glòria de Macià. De la glòria que encara se li regateja.

Quan la nostra Nació requereix, més que mai, la gran unitat de tots els catalans, el CADCI inspirat, com sempre, pel catalanisme revolucionari d'En Francesc Macià la demana i reclama el monument a la seva memòria, a la Plaça de Catalunya, tal i com està previst.

Els polítics catalans no poden menysprear a la Història de Catalunya ni a Francesc Macià, ni als que moriren i sofriren per la Pàtria, que, aquells sí que ja haurien erigit el Monument Nacional a Francesc Macià. No poden perquè el poble es pot desvetllar com ho féu a la veu de l'Avi i sortir al carrer cridant que ja n'hi ha prou d'ofenses i vexacions a Catalunya i a tot allò que és català. Llavors, el CADCI serà dels primers.

FEU-VOS SOCI DEL CADCI – Adreceu-vos a qualsevol company de la Junta Directiva, especialment els dimarts, de 6 a 8 del vespre.

ENS RESTA UN AMABLE RECORD DELS SOCIS PROTECTORS DEL CADCI. Si teniu interès en ser-ho, us comuniquem que hem obert la inscripció.

ACCIÓ

DEL CENTRE AUTONOMISTA
DE DEPENDENTS DEL COMERÇ
I DE LA INDÚSTRIA

Rda. de la Universitat, 7, 6è, 2a.
Tel. 302 48 87
08007 BARCELONA

SUMARI:

Editorial

El Dret Civil Català

Un compromís de tots

Discurs d'en Josep Puig i Esteve

Recordant a Joan Fernández i Ramon Pujol

La Flor

Nadala

Escrit d'en Lluís Urpinell

Sobreviure

La Bandera Catalana de l'Ajuntament

Escrit d'en Guerau García

L'Escut de Barcelona

Escoles dels districtes segon i sisè

Reivindicació judicial del nostre edifici social

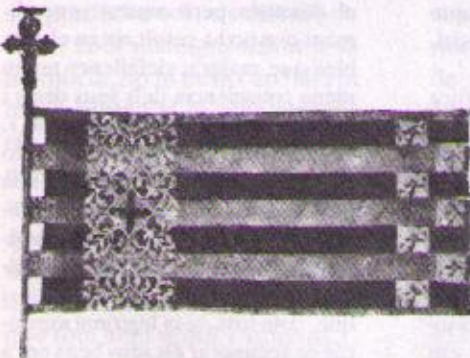
junt amb la cèdula núm. 1983

Domènec Latorre Soler

Reproducció d'una carta

d'en Domènec Latorre

El Centre Autonomista de Dependents
del Comerç i de la Indústria

EDITORIAL

GLOSSA

Presentem aquesta ACCIÓ d'una manera una mica especial, hem fet un recull d'escrits de persones amigues, consocis, personalitats i d'altres amb els quals ens uneixen els sentiments patriòtics. Per recordar i no deixar en oblit coses essencials de la nostra vida, pàtria, orígens, llibertat, tot això està concentrat en el fet diari de viure amb els nostres ideals, respirar el mateix aire i compartir les mateixes idees.

Amb aquest recull que és quelcom més que un resum volem significar també l'esforç i lluita que portem per reivindicar el nostre patrimoni social, l'edifici de la Rambla de Santa Mònica, n. 10 que ens han expropiat d'una manera que no té nom. Les idees no ens les poden prendre; són sempre esperit, els béns com que són matèria, si.

El nostre CADCI ha fet una acció de demanda de Justícia. I ho ha fet amb el pensament fix en aquells catorze dependents del Comerç i de la Indústria que iniciaren la fundació del nostre Centre en aquell ja llunyà 1903 i en els que després continuaren la tasca amb la seva lluita constant.

No oblidarem mai els companys que ens han deixat, uns desapareguts per mort natural, uns altres perquè foren immolats.

Recordem amb nostalgia els tres companys Jaume Compte i Canelles, Manuel González i Alba i Amadeu Bardina i Prats, que en aquell 6 d'octubre del 1934 oferiren la seva vida per Catalunya, i no pas per una causa obrera, tot i que no eren indiferents a l'obrerisme.

En el transcurs de molts hiverns els nostres dirigents ens deien que el nostre CADCI era la bella imatge d'una talaia i amb un penell que gira al voltant d'un eix tot assenyalant els quatre punts cardinals: De Salses a Guardamar i de Fraga a Maò.

Diffícilment podríem arribar a una entesa amb els que pretenen el CADCI. Som dos corrents d'aigua d'un origen molt llunyà, però molt separats l'un de l'altre. I aquests pretendents no han begut mai l'aigua de la nostra font.

Catalunya és rica en tradicions i adagis, potser seria el moment de recordar-ne un: De fora vingueren i de casa ens tregueren.

Volem fer constar finalment que malgrat les angoixes, les sofrències i les inquietuds, els antics i nous militants lluitarem fins aconseguir que els usurpadors, s'ens acut que aquest mot és el veritable, ens retornin el nostre patrimoni.

Aprofitant l'avinentsa, donem les gràcies a tots els que ens han ajudat i ens ajuden, estarem molt contents de compartir la victòria amb ells.

Per Catalunya, amb ella, com ella, i per ella.

La Junta Directiva

Recordant els nostres estimats amics JOAN FERNANDEZ I PASCUAL i RAMON PUJOL I ALSINA, President i Vice-President del CADCI, hem vulgut testimoniar l'afecte de tots els socis inserint en el Butlletí «ACCIÓ» la imatge d'aquesta flor de muntanya realitzada per l'amic Pujol, també tenia una gran sensibilitat en la Poesia, com ho demostra la Nadala que publiquem. El nostre company era també un entusiasta en recopilar totes les flors de muntanya, i en va assolir prop d'un centenar que va dibuixar amb colorits magníficament i va exposar a la Sala Parés fa pocs anys amb un gran èxit pel seu mèrit.

En Pujol també era un gran afeccionat a la fotografia, posseïa una gran quantitat de diapositives de tot Catalunya, de gran interès, que sovint exposava en les Conferències que freqüentment feia en entitats culturals.

Foren uns grans patriotes i uns fermes lluitadors i col·laboradors del nostre estimat CADCI.

NADALA 1985

*Déu meu, voldríem un Nadal
que tothom fos feliç,
sense gent en atur,
sense pobres enlloc,
ni marginats socials,
ni vells abandonats,
ben buits els hospitals
i buida la presó...
i que tothom fos bo!
Bon Déu, el que dic és follia!
És demanar el Nadal de la utopia.*

R. P. i A.

ESCRIT D'EN LLUÍS URPINELL

Si bé per mi l'experiència com a soci del CADCI és ben minsa, atès que hi vaig ingressar el 1937, a l'edat de 16 anys, puc afirmar que em fou una primera finestra al món de la cosa pública, i, potser, el punt de partida de la meua visió política, ja que fins llavors la meua sensació de país resultava ser més una proposta que no pas una definició. Anteriorment al 1937, recordo haver estrenat el local, d'aquest centre de la mà de la meua família (adherits al CADCI, ja que tant la UGT, com la CNT, com altres sindicats, no els mereixien més confiança que la que mereixien les coses forasteres) en un acte pòstum dedicat al President Macià, el qual s'ha quedat el record d'una peça de música amb cor, amb una lletra dedicada a l'Avi, no en sé l'autor cosa que em plauria de recuperar.

He pensat sovint què se'n deu haver fet de tots aquells noms de persones, voluntàries, que anaven al front, ja al 1938, noms que figuraven a la façana de l'Entitat i que, en forma de pancarta, ocupaven tota la seva alçada. Avui, amb la perspectiva dels anys, constato que aquell era un altre món, habitat per gent d'una altra espècie, la bona fe, la valentia, el fet de lliurar-se de ple a qualsevol esforç en prò de la Pàtria, avui és inimaginable. Pensem que, en aquell moment, en que ja es feia palès el pressentiment que tot esforç era inútil i que la guerra, imposada, era ja perduda, aquella gent encara s'allistava per anar a combatre aquell enemic que de nou en venia de ponent per ocupar-nos amb voluntat de genocidi i que per tercera vegada (recordem l'ocupació de Felip IV, Felip V, an-

teriorment), intentava el nostre aniquilament com a poble.

La darrera ocupació de Catalunya per les tropes castellanes en S.A. en altres formacions, no menys forasteres, m'adono, avui, que ha fet un mal immens, sobretot per haver comportat la miuva d'aquella gent que vibrava de patriotisme, immersa en el constant desig de fer coses, que tenia un gran delit de justícia, cercant de millorar-ho tot. Per ells tot era perfeccionable i, com he deixat dit, no regatejaven, en cap moment, esforços per dolorosos que fossin.

Tant de bo que la recuperació dels locals de l'Entitat, cosa que en justícia bé serà possible, comporti el redreçament de l'esperit que animava aquells companys que he volgut recordar.

SOBREVIURE

Cal fer i ho faig amb aquest escrit una crida a tots els socis perquè tots fem una mica més d'esforços. Hem d'aguantar el centre entre tots, no podem defallir, som pocs i grans, hem de mirar de reunir a més, antics socis, tenim com a enemic principal, els temps, els anys passen de pressa, hem de buscar continuïtat i creixement amb gent de provat Catalanisme, també familiars, fills, néts. La quota que paguem és a l'abast de tothom en actiu, per als jubilats ja és una mica menys fàcil però hem de viure, com a entitat, i augmentar el número dels afiliats amb tanta garantia de Catalanitat i respecte democràtic com puguem, hem de celebrar una assemblea per tractar-ho, així com elegir càrrecs directius, renoyar, reelegir, el que sigui convenient, explicar les gestions i passos fets, tot costa molts camins i temps, a més de paciència veure'ns, comunicar-nos una mica

més entre tots, poder fer força i plantar cara a l'atropell i al maltractament que amb l'agreujament de traïdoria i menyspreu de la raó ens han fet. Això és bastant més que tràfic d'influències car se'n necessita molta per a obtenir regals com l'edifici nostre i que me'n dieu també del tràfic patrimonial a càrrec de l'Exèrcit, la Falange, el Ministeri de Treball i la UGT. Vejam qui la fa més grossa. Tot això amb el poder a la mà, passa a ser una veritable espoliació.

A més, amb la Justícia a pas de tortuga, totes les circumstàncies han afavorit el totalitari procediment hitleria del fet consumat.

Això exposat és el que tothom ha de saber i recordar. Es ben clar el què busquen, ofegar, suprimir una entitat nacionalista, la nostra, el CADCI prendre-li el patrimoni per la força de que disposen, i després, inventar sofismes per inten-

tar justificar el que no té justificació, historietes, mentides... i ells amb el fet consumat avançant-se a la sentència del jutge per fer-li la cosa més difícil per tots aquests procediments han demostrat una total manca de vergonya i gens de respecte envers el poder judicial.

No desmaiem i confiem que la veritat sempre sura, tenen molta prepotència i cap escrúpol, però qui té raó té raó, i això no canvia mai i val sempre.

Resumint, estiguem units sobretot i no ens acabem, tinguem ganes de viure com a persones i com a entitat. Ens sortirem amb la nostra. Molta unió, que res, absolutament res, no ens separi, sapiguem aguantar crítiques, adversitats, lluitem. A la fi, guanyarem nosaltres.

Barcelona, 15 maig 1988.

Feliu I.

LA BANDERA CATALANA DE L'AJUNTAMENT

El 1914 coincidint amb el bicentenari de l'Onze de Setembre el CADCI va fer donació d'una bandera a l'Ajuntament de Barcelona. Amb aquest lliurament es posava punt i final a una iniciativa sorgida el 1908, la qual degut a la fi del moviment de Solidaritat Catalana, havia restat penjada. Eduard Sagarra i Cendra, la persona que n'havia tingut la idea pretenia que l'Ajuntament de Barcelona posseís una bandera catalana a l'igual que d'altres ajuntaments del país. Cal tenir en compte que aleshores aconseguir que les Cases de la Vila fessin onejar una bandera catalana era tota una victòria del catalanisme. La intenció que animava l'iniciador era, a més, doble: d'una banda mirar que fos el poble de Barcelona qui, amb una subscripció popular, costegés l'enssenya. D'altra banda, pretenia que aquesta nova bandera fos una mena de bandera militar de Santa Eulàlia, la bandera que l'Onze de Setembre de 1714 el conseller en cap Rafael Casanova onejava quan fou ferit.

Es va convocar una reunió d'entitats «a l'objecte de nomenar una comissió executiva que faci els treballs necessaris». Cal afegir que la reunió es va fer a l'antic local del CADCI, carrer Comtal 25, principal, degut «a la seva importància social i política i per lo cèntric de la seva situació». Un dels acords presos fou que la comissió executiva tindria la seva seu al CADCI, havent estat el president d'aquesta entitat nomenat membre de l'esmentada comissió executiva. També es va decidir que la quota única seria de 10 cèntims (un diari en valia 5) per la qual cosa va ser impossible fer-ne el lliurament com es pretenia: el diumenge següent a l'Onze de Setembre d'aquell any. Com ja hem dit, a finals de 1908 Solidaritat Catalana va tenir el primer desas-

tre electoral. La Solidaritat «era morta» segons Claudi Ametlla, però encara sobreviuria fins que amb els fets de la Setmana Tràgica (juliol de 1909) i les greus desavinences entre la Lliga i els nacionalistes republicans, es va morir definitivament.

L'ambient patriòtic de la Solidaritat havia permès d'endegar la iniciativa de la bandera. Amb la fi d'aquest primer moviment unitari també es pot dir que es va acabar, momentàniament, la tasca de la comissió executiva.

Passen els anys. A començament d'abril de 1914 es va produir un fet importantíssim: la constitució de la Mancomunitat de Catalunya. Pel Sant Jordi d'aquell any, «a la fatxada de la Casa de la Ciutat hi va onejar (com sempre) la bandera espanyola. D'altra banda, aquell 1914, el del segon centenari del 1714, hi havia pensada una gran commemoració, éssent el trasllat de l'estàtua de Casanova des de l'Arc del Triomf al seu actual emplaçament —on va caure ferit— un dels principals actes. Aviat s'hi afegiria el lliurament de la bandera el mateix Onze de Setembre. En efecte, a finals de maig, el president del CADCI, Josep Puig i Esteve, s'entrevistà amb l'alcalde accidental el lerrouxista Pic i Pon, exposant-li la idea la qual fou acceptada. Però aviat començaren els entrebancs. En aquest sentit, a la reunió del ple del consistori, en ser presentada la instància oficial, els lerrouxistes van donar-hi llargues: «que el Ayuntamiento que había estado tanto tiempo sin bandera catalana, podía estar ocho días más sin ella». En la següent sessió, els radicals van acceptar l'ofertament de la bandera amb una condició: que un cop posada a la fatxada gòtica, es desaria a l'Arxiu i l'Ajuntament en faria una altra. La Lliga Regiona-

lista que va fer passar el document aprovat com un èxit, amb el temps seria burlada. Diem això perquè la bandera que l'Ajuntament va fer fer no era catalana sinó de la ciutat de Barcelona.

Tenim, doncs, que l'Onze de Setembre de 1914 el CADCI, a través del seu president Puig i Esteve, va fer lliurament de la bandera. L'acte va ser molt lluit, ja que l'enssenya era tota una peça única: feta de seda endomassada, feia 7 metres de llarg per 4,20 d'ample. Vet aquí, però, que l'acte de lliurament es va acabar malament, ja que el president del CADCI seria processat per raó de la part final del seu discurs d'ofrena: «perquè despertí en els vianants pensaments de la idea de les Nacions esclavitzadores i en sos pits l'afany indomable de lluita per la nostra santa Llibertat: Fou *acusat d'exitación a la rebelión* primer i després «*de ataques a la integridad de la nación española*», amb el consegüent perill de ser sotmès a la jurisdicció militar en virtut de la Llei de Jurisdiccions. Es va organitzar una protesta a nivell popular i també parlamentari fins que un any després Puig i Esteve fou declarat comprès en una amnistia votada per les *Cortes españolas*... el mes de desembre de 1914!

Pel que fa a la bandera va ser desadada a l'Arxiu municipal i sembla que algú la va agafar durant la dictadura de Primo de Rivera, davant el temor de que fos confiscada i destruïda. I mai més no va tornar a aparèixer. Només ens queda el record dels 10.000 ciutadans que la van fer possible i, es clar, el gest del CADCI de recollir la iniciativa i dur-la a terme. Una prova més de la trajectòria patriòtica del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria.

Joan Creixell

EL CADCI ES CULTURA I FA CIUTADANIA

ESCRIT D'EN GUERAU GARCIA

El nom del CENTRE AUTONOMISTA DE DEPENDENTS DEL COMERÇ I DE LA INDÚSTRIA, evoca en mi els llunyans anys vint, en què l'entitat, amb forta presència en l'àmbit de la ciutat, amb una forta representació d'associats i amb un estatge social a la Rambla de Sta. Mònica núm. 25 avui núm. 10, del qual fórem desposseïts en l'època franquista, però esperem que la justícia ens el tornarà algun dia. El CADCI travessava en aquells moments un dels més importants de creixement de l'entitat.

I no té res d'estrany, ja que el CADCI agrupava una sèrie de diverses activitats, de caràcter cultural, esportiu, d'ensenyament, d'oci, i també el de la defensa dels interessos dels associats, sense oblidar el seu paper de captació als ideals de la pàtria.

Amb una espaiosa sala, que no tenia res a envejar a qualsevol teatre, el CADCI desenvolupava sessions de teatre, concerts, varietats, etc.

També disposava d'unes escoles de nit, en què s'ensenyava, comptabilitat, idiomes, atès per personal qualificat.

La seva secció gimnàstica, fou una de les més concorregudes de l'època, i els seus professors, el suec Berglund i Joan Trigo deixaren una estela d'aprofitats alumnes, entre els quals es trobava Joaquim Ral que anys més tard escriuria un manual de gimnàstica sueca.

També la secció d'excursionisme va tenir en el CADCI una forta activitat, i grups sorgits de la secció conequeren per primera vegada molts dels indrets de Catalunya.

El Club de Mar va ser també una de les seccions amb un fort protagonisme en l'àmbit esportiu, ja que alguns membres del CADCI conqueriren importants triomfs, ja en ioles, autrigger o altres embarcacions, a més dels socis que hi acudien amb l'únic desig de fer un tomb per les aigües del moll, encara recordo que el club ens va servir de vestidor per a les nostres remullades. Per cert que en aquella època no es parlava de contaminació i, possiblement, n'hi havia. Més nosaltres sense escarmentar, quasi sempre sortíem de l'aigua plens de llànties de petroli i de quitrà.

També s'encarregava de pagar l'incipient atletisme d'aquella època i, amb l'organització d'una cursa de tres quilòmetres per a neòfits, vaig debutar en l'abril del 1922, en un esport, que ja no abandonaria mai més i que vaig seguir en les

diferents facetes d'atleta, directiu i crític. Aquella cursa, com a fet anecdòtic, recordo que va tenir lloc a Montjuïc, en el camp de les columnes, ja que així s'anomenava car hi havia quatre columnes i estava emplaçat on avui s'assenten les fonts lluminoses d'en Buigues.

I si, a mi el CADCI, em va portar pel camí de l'esport, que com he dit abans, ha seguit amb mi els curs de la vida. A altres estic segur que també els portà per altres camins i, sobretot, em féu conèixer la pàtria, ja que el CADCI en va ser sempre un estendard.

Cal donar suport a tots aquests companys, que duen a terme la feixuga càrrega de fer ressorgir una entitat, que va ser orgull de Catalunya, per la seva presència i també pel seu contingut.

Guerau García

Preses de possessió del «Club de Mar» quan la seva adquisició el primer de gener de 1914.

POR LA CIUDAD
 DE BARCELONA,
 EN IVSTIFICACION
 DE LA PRERROGATIVA
 QVE TIENE DE CVBRIRSE,
 Y SENTARSE SVS CONSELLERES
 delante del Rey nuestro Señor que
 Dios, guarde,

EN BARCELONA

Por Sebastian y Iayme Masevad Impresor de la Ciudad, y su Viuenda. Año de 1631.

La Ciutat de Barcelona ha tingut des del segle XV aquest escut de la Creu i les Quatre Barres, com pot veure's a la portada d'aquest llibre sobre els seus Consellers, que hi fou editat el 1631, i que ara ha sortit reproduït al catàleg de la Llibreria Antiquària Delatre's del carrer dels Banys Nous.

L'escut de Barcelona que va imposar el Franco i que l'Alcalde Pasqual Maragall vol escampar pel món de cara als Jocs Olímpics del 1992.

Quan el general Franco amb els seus moros, italians i alemanys va ocupar Barcelona el gener del 1939, va imposar les dues barres de la bandera espanyola en lloc de les quatre barres catalanes històriques. I quan ell desaparegué el 1975, i el país es volia aixecar, als alcaldes de Barcelona que hi han anat posant-hi se'ls ha demanat que restableixin les quatre barres a l'escut de la Ciutat. Tots han fet el sord.

I ara, amb el Pasqual Paragall, és una vergonya que de cara als Jocs Olímpics del 1992, l'escut de la Ciutat de Barcelona s'hagi d'anar escampant pel món amb les dues barres i no les quatre que hi ha d'haver. Vol que se sàpiga que Barcelona està ocupada encara com en els temps del Franco, i que la Ciutat depèn de Madrid.

Ajuntament de Barcelona

L'ALCALDE DE BARCELONA

ESCOLES DEL DISTRICTE SEGON I SISÈ DE BARCELONA

L'any 1904, dos benemèrits ciutadans barcelonins, senyors Ramon Monegal i doctor Jeroni Estrany, acordaren portar a un bon fi la tasca que s'havien assenyalat, aconseguir la fundació de dues escoles no solament d'un ensenyament netament català, sinó també d'un estament popular.

El senyor Monegal (fundador de les aleshores conegudes droguerics que portaven el seu nom) defensava, ben aferrissadament, que el futur de la nostra Catalunya depenia del grau de cultura que tinguessin els catalans.

Era un ciutadà de tendències liberals, és a dir que, encara que fos un fervent creient no feia mai ostentació de ser-ho, i respectava les creences d'altres ciutadans.

Mai no va influir en l'aspecte religiós a les Escoles.

D'altra banda, el doctor Jeroni Estrany, posseïdor d'una gran cultura i excel·lent matemàtic (Prat de la Riba li féu l'encàrrec de fundar el primer Departament de Treball Psicotècnic de la Diputació de Barcelona), és confessava ateu, però els seus millors amics sempre foren sacerdots i, entre ells, cal fer menció del canonge Llovera. Mai no va manifestar-se contrari a una assignatura religiosa a les escoles.

I es deia, que quan el nostre doctor Estrany feia una visita professional i percebia una llar de trista pobresa, quan arribava l'hora de cobrar-la sempre al·legava que ja ho cobraria en una propera visita i en acomiadar-se deixava, ben dissimuladament, unes monedes en algun lloc visible per als llogaters.

La primera escola fou la del carrer dels Mercaders, on s'escollí un antic palau de comerciants de la Edat Mitjana (carrer avui desaparegut per tal com s'obrí l'Avinguda de la Catedral i dugué per nom ESCOLES DEL DISTRICTE SEGON).

Per a l'altra escola es va escollir un barri proletari, l'edifici annex a la capella romànica de Sant Llätzer de l'Hospital de Mesells, del segle XII, al carrer del Carme, cantonada la plaça Pedró, amb el nom d'ESCOLES DEL DISTRICTE SISÈ.

Recordem amb sensació d'alegria els dies assenyalats per a assajar les nostres cançons i quan el mestre de música, senyor Gibert Camins, ens donava el to ajustat a cada grup que formàvem el cor.

Estic en la creença que totes les cançons (i Catalunya n'és ben rica) ja siguin tradicionals o no, segueixen per camins ben llunyans, tot travessant les línies que separen els territoris i que és per aquest motiu que es converteixen en missatges de germanor universals.

De les nostres cançons, només en citaré una: PERE GALLERI, popular catalana: Com ell és tan bon home/ En pere Galleri/se'n duu tota la xeixa/la xeixa de per

qui./Que l'amor que la vi/marxant d'en Pere Gallari/ com vares tururururú/com vares tu morir.

Recordem amb entusiasme els nostres professors: Pere Vergés i Farrés, posseïdor d'una gran cultura i excel·lent pedagog, Lluís Torres i Ullastres, Pere Casademont i Gasull, Emili Canals i Ferrer, Joan Trigo i Serrano, Martí Serra i Molins, Joan Gibert i Camins i la senyoreta Maria Piñol i Oliva.

A vosaltres, estimats companys, els que encara vivim i els qui ens han deixat: Ramon i Antoni Sarsanedas, Ramon Pujol i Alsina, Ferran, Josep i Ramon Carreras (aquest darrer el més corpulent de l'escola i amb una veu de gran potència), Joan i Faust Viñals i Sansa, Antoni Picó, Antoni Salut i Payà, Marià Trigo i Serrano, Josep Lladó i Figueras, Ramon Puig, Josep M. Bages i Segut, Josep Vila i Rúbio, Josep Singlà (després Pare Escolapi), Ernest Mullor i Creixell. La llista seria inacabable.

Alumnes de les Escoles dels districtes SEGON i SISÈ, evoquem amb nostàlgia els records de la nostra infantesa i primera joventut, perquè tinc la certesa que la gent en veure'ns tan units, ens haurien dit germans. Transcorregueren molts hiverns, els petits ens férem grans i el nostre estel blau ens guià, a molts de nosaltres, cap un nou retrobament: El nostre CADCI, avui malauradament ocupat pels nostres usurpadors.

De tots els qui ens han deixat, camí d'aquell inconegut, en citaré només un Ramon Sarsanedas i Oriol, mestre lacador. Havia obtingut la medalla d'or de l'Exposició Internacional de Barcelona del 1929 i va ser professor de laca de l'Escola Massana, on va introduir les tècniques japoneses. En el nostre CADCI es va fer càrrec de la secció d'Esports i, gràcies als seus suggeriments i esforços, es va poder adquirir, en propietat, l'edifici su rant del Club de Mar.

També va dirigir el grup de teatre de la nostra entitat. Va deixar-nos el dia 2 de març del 1987, de trista recordança. En el recordatori que varen donar-nos deia: Els antics visqueren per a nosaltres, nosaltres vivim per als qui vindran. Ningú viu per si mateix.

I, com a cloenda d'aquesta breu memòria d'unes escoles ben estimades, em plau citar el nostre HIMNE, tot recordant la nostra infantesa:

«Som petits, petits, petits/de l'alçada i de la pensa/ però obrir els cinc sentits/a la vida que comença. «Som petits, petits, petits», «ja veureu quina ufanor/quan els nois tornaran homes/ja veureu quina ufanor. Som petits com la llavor/som la llavor/el gra/som la collita que vindrà».

Joaquim Núñez i Roig

DEL CADCI HAN SORTIT HOMES DE GRAN RELLEU

REIVINDICACIÓ JUDICIAL DEL NOSTRE EDIFICI SOCIAL

El dia 15 de novembre del 1984, es presentà l'afer al jutjat de 1.ª Instància, núm. 6, de Barcelona, a càrrec del Sr. Jesús Nicolas García Paredes, en funcions de Magistrat-Jutge. Assumpte: 1636/84. H.M. quantia indeterminada.

El 30 del mateix mes, el dit jutjat envià un exordi al de 1.ª Instància de Madrid, amb magistrat Jutge Sr. Díaz Méndez, el qual precedí a l'Emplazamiento de l'Administració Civil de l'Estat en diversos organismes. Com APSU (Administració Patrimoni Social Urbà), fou el 7 de desembre del mateix any 84, també a l'Institut de l'Habitatge del Ministeri d'Obres Públiques i Urbanisme el dia 10 del mateix mes, així com al Palau de la Moncloa, Ministeri de la Presidència, Direcció General de l'Estat, el dia 29-1-85 tot amb trasllat de demanda i «Emplace»; En el Butlletí Oficial del Estat del dilluns 18 de març de 1985, pag. 7125, hi ha la cèdula d'«Emplazamiento», o sigui, l'edicta reivindicant l'immoble. Es va presentar l'advocat de l'Estat formulant oposició en representació de l'administració civil de l'Estat, i el procediment seguí en ple tràmit, o sigui, en sub iudice. Hem fet molts passos i consultes i tots els experts, sense cap dubte, diuen que tenim raó i que el cas s'ha de resoldre al nostre favor.

També a causa d'una visita feta al jutjat núm. 6, que porta el cas, el 30 d'agost passat o sigui del 1987, vam assabentar-nos que la gestió del nostre procurador no era satisfactòria, n'advertirem al nostre advocat Sr. Arderiu, el qual va procedir a la seva substitució.

Semblava que hi hauria sentència més o menys pel Nadal passat, però no ha estat així. Ara bé: això és el pas de la Justícia Espanyola: lent com el d'un camaleó, difícil i entrebancat per fets històrics capgirats pels nostres adversaris amb traïdoria, «con alevosia», que diuen en llenguatge de jutjat.

Recordo crec que era el prop passat novembre que el jutge va cridar el nostre advocat i els de l'Estat. Aquests sembla que no van acudir a la data assenyalada. Fugien d'estudi, segurament s'adonen que el que ells al·leguen no té fonament. Hem passat unes eleccions fa quatre dies i sortosament no han guanyat els de la LOAPA, cosa que afavoreix el nostre plet.

No defallim, tenim raó, no s'hi pot aplicar la Llei reguladora del «Patrimoni Sindical Acumulado» del 8 de gener

del 1986 pel fet de no estar integrat en el dit patrimoni l'edifici de la Rambla de Santa Mònica núm. 10, i de ser, aquesta Llei, posterior a la tramitació davant els tribunals de justícia, ja que, en aquest cas, seria anticonstitucional i no es pot aplicar retroactivament.

D'altra banda, la Falange el va comprar als militars, que no eren els propietaris, sinó uns usurpadors per un fet de guerra, ja que com tots sabeu, els socis que ens van precedir en el CADCI el van comprar amb diners de l'entitat i escurant-se les butxaques amb esforç i sacrifici. Per tots aquests motius exposats, tampoc no pot ésser «Patrimoni Sindical», ultra el fet que nosaltres no hem estat ni som un sindicat.

Tenen molta mala fe i ignorància total dels fets, la Sindical UGT no ha estat mai propietària de l'edifici de la Rambla Santa Mònica, núm. 10, ni ha desenrotllat mai activitat de cap mena dintre els murs del nostre immoble, llevat de la que hagi pogut fer després de l'arbitrària resolució del «Ministerio de Trabajo» datada el 17 d'octubre del 1986, que més que «tràfic d'influències» és una veritable espoliació amb tots els «ets i uts». Resumint: com que no ha estat mai propietat de la UGT tampoc no pot ser «Patrimoni Sindical Històric».

A més, tant el Govern com la UGT, atès que han estat demandats i són part del judici, saben que l'immoble està sub iudice, es permeten de disposar, sense cap mena de pudor ni vergonya de la propietat d'altre i es rifen de la democràcia i de la justícia. Volen ofegar i esborrar del mapa, per sempre, una entitat catalanista històrica amb procediments hitlerians de brutalitat i força i passar al fet consumat.

El jutge que portava el cas s'ha jubilat, ja qual cosa ha dut més retard encara. Se n'ha fet càrrec la magistrada Dña. Amèlia Mateo Marco, amb qui tan de bo que agafi l'assumpte més velocitat, avui 13 de juny, m'han informat en el Jutjat que van a procedir a «Confirmació de Pràctiques» — crec que es diu així — i s'han de presentar els procuradors de les dues parts. D'aquesta manera està la cosa. Sembla que anem cap al final, però traslladaran els jutjats de lloc, a la Via Layetana, i un canvi sempre origina enrenou i retards. Ja ho veurem.

13 de juny del 1988.

Josep M. Roig i Pedrós

Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Indústria, Entitat Obrera

BARCELONA

Emissió de 4.000 cèdules de 50 pessetes acordada pel Consell General Extraordinari celebrat

el quinze de juny de mil noucents tretze, per a la compra i millora d'un Edifici Social

Cèdula n.º 1983

Acquirida per En Ferran Carreras Paccó

Amortitzable per sortej, en un període màxim de trenta anys.

Interès anual del tres per cent.

Amb la garantia de tot l'haver social del «Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Indústria, Entitat Obrera».

Per a transferir entre vius aquesta Cèdula, se requereix l'aprovació del Consell Directiu del Centre.

Barcelona, 14 de Setembre de 1992

EL SECRETARI GENERAL.

EL PRESIDENT.

EL CAIXER.

[Signature]

[Signature]

[Signature]

DOMÈNEC LATORRE I SOLER

Uns bons amics — vells amics del meu pare i antics socis, com ell, del CADCI — m'han demanat que parli una mica de Domènec Latorre.

Si he de parlar del polític o del patriota, què podrè dir que no sàpiguen ells més que no pas jo mateixa? Tenia set anys justos quan, en uns fulls de paper de fumar amagats pel meu pare dins la roba que passàvem a recollir a la presó Model, llegia les angoixes, les esperances i les frases tranquil·litzadores de l'home innocent que semblava preparar-se per al sacrifici. I més tard, en el seu darrer missatge a la família el 6 de maig de 1939, aquell «Adéu-siau, i a viure per Déu i per la Pàtria»...

Vet aquí la salutació darrera i l'exhortació de l'home que mantenia ferma la fe en la Catalunya dels seus ideals. Vet aquí uns mots que ens havien de quedar gravats al cor i al pensament. Que ens entristirien cada vegada que veuríem les injustícies contra la nostra gent i de la nostra gent...

Domènec Latorre va néixer a l'antiga vila de les Corts de Sarrià el 3 d'abril de 1893. La seva mare era filla de Sitges i el seu pare, que tot i haver nascut a Graus (Ribagorça occidental, Aragó) se sentia català — a sis anys es traslladà a Barcelona amb els seus pares —, havia fundat dos Cors claverians. En Domènec — o Minguet, per a alguns amics —, fill primer del matrimoni, era quasi un adolescent quan ja fou detingut en un homenatge a Rafael de Casanova, un onze de setembre.

Ell mateix en parlaria al número 2 de «L'Intransigent» (8 setembre 1918), el setmanari que animà i dirigí en diverses etapes, i fins al darrer número aparegut. (1)

Col·laborà igualment en la constitució de la Joventut Nacionalista la Falç i formà i dirigí, encara, l'Agrupació Pàtria Nova, que tenia l'estatge social a Gràcia i reunia un conjunt de joves obrers i de dependents de comerç inflamats de patriotisme i esperonats per l'exemple i l'entusiasme de Domènec Latorre.

Nacionalista català radical, devot i seguidor del Dr. Martí i Julià, començà a militar en la Unió Catalanista quan la presidia aquell metge patriota i humanitari; després seguí fidelment Francesc Macià — el qual acompanyà en alguna de les seves campanyes pels pobles de Catalunya — ja ben abans que fos President de la Generalitat, i fins que morí.

Però la seva activitat a favor d'un bell ideal — un cop complertes les seves obligacions en qualitat de funcionari de l'Ajuntament de Barcelona als matins i d'auxiliar de farmàcia a les tardes — no s'acabava pas en el camp polític. Domènec Latorre fou, com a soci de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, un gran difusor de la seva obra. De ben menuda em vaig acostumar a veure pertot els segells que duïen imprès aquest reclam: «Ja sou soci de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana?» el meu pare n'enganxava a tots els indrets que creia avinents. No és estrany, doncs, que a casa arribessin molts llibres editats per la «Protectora», sobretot alguns de no vendibles, que presentaven errates greus o tares de relligadura; si n'hi havia de bons, sovint tal com entraven tornaven a sortir, perquè en Latorre els regalava a algun amic o a d'altres infants, per tal que s'apliquessin a llegir en català.

I no era generós solament en la lluita per Catalunya. Ho era, per temperament, amb la família i amb els amics; més d'un li devia la feina o el guiatge en el camí seguit. Si aquest camí arribava a ser més brillant que el del pioner, en Latorre no n'acostumava a rebre cap satisfacció, com sol passar en aquests casos. Com que no havia cercat prebendes ni influències per a obtenir càrrecs, havia rebut molts desenganys, i tant! Però no ho demostrava. Sempre conservava en l'esperit aquella flameta alhora ingènua i esperançada.

Mantingué correspondència amb els catalans nacionalistes d'Amèrica i, en els darrers anys de la seva vida, fou un enllaç en les trameses de provisions que, des de les agrupacions i dels centres catalans d'aquelles terres eren enviades a Catalunya durant la nostra guerra civil, per tal que fossin repartides a les famílies necessitades i a les escoles.

Fou un home infatigable en tot el que representés treballar per Catalunya i per la seva identitat nacional, que no va mirar partits ni tendències. Un home amatat d'ideal que sabé morir per la seva terra.

Tant de ho que aquestes ratlles poc destres on dec haver oblidat moltes coses, uns cops per desconeixement real dels fets, uns altres per por d'allargar-ho massa, però on he procurat dir les veritats que sabia sobre el meu pare, serveixin de petit homenatge filial a la seva memòria.

Roser Latorre i Gaia

(1) I que fundà, segons m'assegura la meva mare i algun vell amic que en fou testimoni.

REPRODUCCIÓ D'UNA CARTA D'EN DOMÈNEC LATORRE QUE VA TRAMETRE A J. VENTALLÓ

«Sr. Joaquim Ventalló

Bon amic:

Dolorosament us he d'assabentar que al carrer de Verdi, 264, pral., de la nostra ciutat, hi ha una dama acompanyada de quatre fillets dits Paül, Nuri, Medir i Jordi, essent el major de catorze anys.

La pobra muller ja no veurà més el seu espòs, els seus fillets tampoc no podran besar al pare; sols portaran la seva sang i el seu nom i, en la pensa, l'esperit de...

Manuel González-Alba moria per uns ideals, el dia 6 d'octubre de 1934, al Casal del «CENTRE AUTONOMISTA DE DEPENDENTS DEL COMERÇ I DE LA INDÚSTRIA», al costat del màrtir Jaume Compte.

Manuel G. Alba ja no donarà més lliçons ni classes als alumnes de l'escola del Treball de la Generalitat de Catalunya, ni a l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, ni a Valls, ni a Montblanc, com tampoc no presidirà més concursos d'Història i d'Escriptura Catalanes per a la «Protectora», a Sitges i a molts indrets de Catalunya. L'Alba morí amb dolorosa agonia.

Manuel González-Alba té la seva fossa prop d'aquell patriota Martí i Julià, és al mateix clos; s'estatje el seu cos al Fossar vell del Poble Nou, a l'interior de l'illa 111, al ninxol 396.

Bon amic: Anem el diumenge, dia 14 d'abril, a les onze del matí, a fer l'ofrena d'unces flors al sagrat lloc on reposa el qui fou, en vida, un pare exemplar i bon patriota.

Barcelona, 28 de març de 1935.

Domènec Latorre i Soler

Soci 286 de l'AP. de l'E.C. i 2.899 del CADCI»

EL CENTRE AUTONOMISTA DE DEPENDENTS DEL COMERÇ I DE LA INDÚSTRIA CADCI

Els amics —pocs per dissort— que encara queden del nostre CADCI em demanen unes ratlles destinades al butlletí que l'Entitat es proposa editar per tal de continuar mantenint la flama que ens hi lliga i per tal que aquells que n'han sentit parlar el coneixin millor.

Què ha estat el CADCI? Per a saber-ho i entendre-ho, hem de fer marxa enrera i situar-nos a l'any 1903, en que va ésser fundat per un grup de dependents del comerç i oficines, de tendència catalanista, i en que fou inscrit com a «entitat obrera» per evitar impostos. S'hi admetien Socis Protectors, ja fossin comerciants o industrials, a fi de poder ajudar unes Escoles Mercantils Catalanes que depenien del CADCI, on les classes eren fetes en català.

A més el CADCI acostumava a participar en tota mena d'actes patriòtics, cívics o esportius i, àdhuc, des de l'any 1906, disposava d'un frontó i d'un gimnàs on hom podia practicar també la boxa o l'esgrima. També vers l'any 1911, un grup d'associats va constituir el «Barcino Football Club». L'any 1912, va instal·lar una pista de patinatge i va tenir temps per a implantar l'escoltisme i crear l'Estol Catalunya, que l'any 1913, es va integrar en els «Joves estels de Catalunya». Tota una mostra de les moltes i bones activitats de l'entitat que la feia créixer cada vegada més i ser també, cada vegada més, un dels pilars de la nostra Catalunya, car també l'any 1912, havia tingut la força suficient per a crear la revista «Acció».

El CADCI s'anava fent gran. L'any 1920, es va expandir i va fundar filials a Sabadell, Reus, Terrassa, Girona, Lleida i altres indrets, car els 10.000 associats assolits, l'any 1917, anaven quedant enrera, i fins i tot l'any 1921, va fundar la «Federació de Dependents de Catalunya», que tenia com a portaveu la revista «Lluita».

L'Onze de Setembre de 1923, pocs dies abans de la Dictadura, en una reunió tinguda al CADCI, fou establert el pacte «Galeusca» contracció dels noms de Galícia, Euskadi i Catalunya, el qual també es va anomenar «Triple Aliança», i el qual en part, fou obra d'Estat Català, d'Acció Catalana i de membres dels moviments bascs i galleguistes.

En aquells temps, el CADCI ja havia assolit la xifra d'uns vint mil socis i funcionaven plenament les seccions de Propaganda, Mutualisme, Esports, Organització i Treball i la Cooperativa de Consum. La Dictadura, però, va clausurar l'Entitat i va processar per separatistes els dirigents de la Secció de Propaganda, i es va emparar de l'estatge social de la Rambla de Santa Mònica on hi va instal·lar el Sindicat Lliure, que si bé es va apropiari del local, no va poder fer-ho amb la Cooperativa de Consum ni amb els seus béns.

La nostra Entitat, el CADCI, va poder recuperar el local, poc temps després del 14 d'abril del 1931, en instaurar-se la República i en aquells moments es va decantar per la política de l'Esquerra Republicana i àdhuc

el seu President, en Francesc X. Casals, fou nomenat, l'any 1932, Conseller de Treball i Assistència Social.

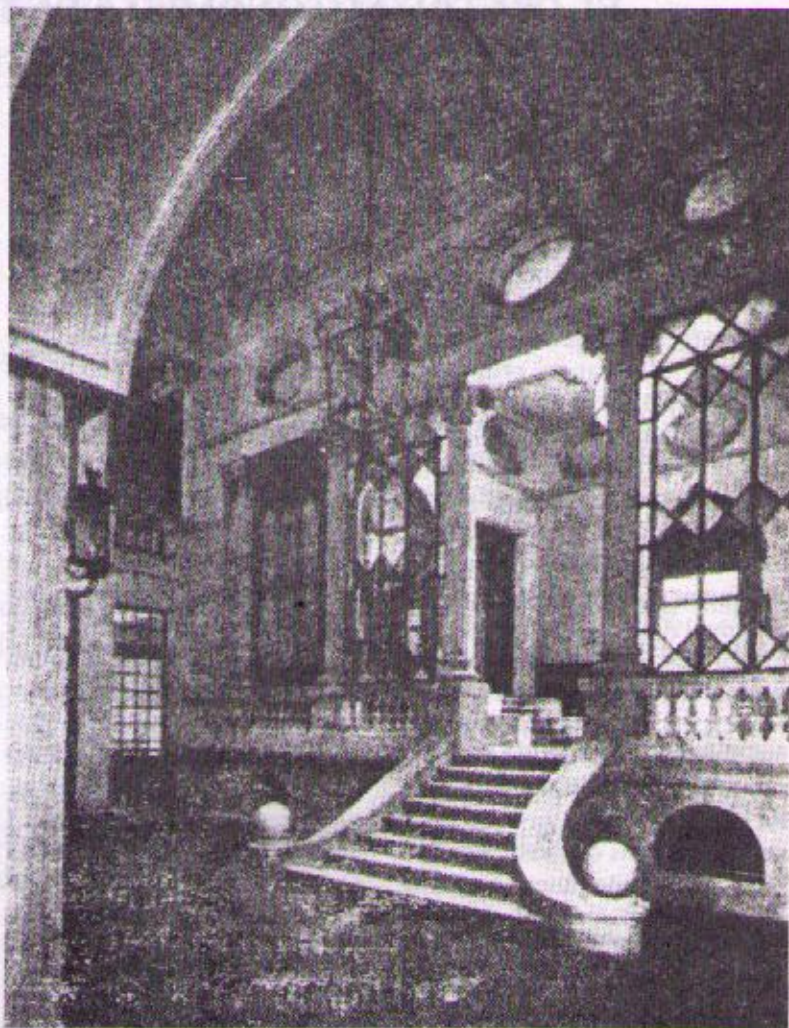
Amb motiu dels fets del sis d'octubre de l'any 1934, un grup de socis hi va participar activament, la qual cosa provocà que el CADCI fos canonat per les forces de l'exèrcit, assaltat i pres militarment, i va trigar un temps a poder fer ús del seu local de una manera normal.

L'any 1936, amb motiu d'una entesa entre les grans sindicals obreres majoritàries, o siguin la CNT i la UGT, es va decidir que no hi podien haver sindicats més o menys autònoms i que tots havien de moure's a l'entorn d'una d'aquelles dues sindicals. El CADCI es va decantar per la UGT i fins que va acabar la guerra, i amb ella, la desaparició temporal, del nostre CADCI, aquest actuava com a Entitat adherida, no absorvida, a la UGT.

Personalment vaig contactar amb el CADCI a mitjans any 1936, en què, davant el creixement de l'entitat que ja havia assolit uns cinquanta mil associats, la Secció Permanent d'Organització i Treball va creure convenient repartir l'enorme tasca que els queia al damunt, car la nova situació política i social creava mil i un problemes. Es varen crear diferents Gremis, per exemple, el de la Sastreteria, el de l'Automòbil, el de la Metal·lúrgia i d'altres, amb un President, un Vice-President, un Secretari i dos o tres Vocals i tots ells depenien de la Secció Permanent d'Organització i Treball. Cada Gremi va

procurar iniciar contactes amb els dependents i oficinistes de les Empreses o Indústries que els afeccionaven, nomenà, enllaços del CADCI en cada una d'aquestes i mantingué un ampli contacte, d'aquesta manera, amb aquells cinquanta mil associats, que, si tenien cap problema, sempre trobaven un company en el CADCI que els podia aconsellar o intentar resoldre el seu afer. Personalment vaig ser el primer Secretari que va tenir el Gremi de Metal·lúrgia del CADCI, fins a l'agost del 1937 en què la meua lleva va ser cridada a files i vaig haver de deixar les tasques d'oficina per les de la guerra. Aquell breu parèntesi de poc més d'un any em va permetre de conèixer magnífics companys, tals com en Joan Fernández i Pascual, la Montserrat Martínez i Ventura, en Francesc Gras i Bofarull, en Joaquim Núñez i Roig i d'altres que ja no recordo car la majoria ja no són, per dissort, entre nosaltres.

En acabar la Guerra Civil, el nostre CADCI una vegada més, va ser ocupat per les forces del «Movimiento» i cedit al «Frente de Juventudes» i a altres organitzacions del «Régimen» i, amb la transició, ha continuat tenint nous ocupants i actualment està ocupat, no ens atrevim a dir decomissat per ni més ni menys per la nostra «amiga» la UGT.

Vestíbul i portal d'entrada a les dependències.

Tanmateix el CADCI continua viu i gestiona la devolució del que legítimament és seu i esperem que, com altres vegades, li sigui donada la raó i la nostra entitat pugui recuperar aquell local que tants i tants records

guarda per diverses generacions de ciutadans que han viscut, treballat i lluitat al seu entorn.

Barcelona, maig del 1988.

Joan Borràs i Ferrer

SIGUEM DIGNES DELS FUNDADORS DEL CADCI

FES QUE ELS TEUS FILLS I NÉTS SIGUIN EDUCATS AL CADCI